

PARAPSYKOLOGIA 2000

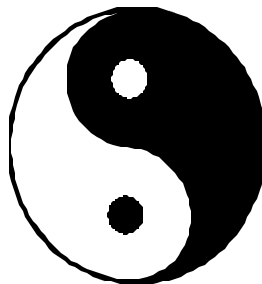
N:o 3, syksy 1996

Alisen maailman airut Raymond A. Moody Jr.

"Milloinkaan en vakavissani ajatellut, että kuoleman jälkeen olisi elämää. Olin aina olettanut, että kun ihminen kuolee, se on samaa, kuin jos tajunta pyyhittäisiin pois tai se tuhoutuisi täydellisesti." Jos ihmisestä on määrä kehittyä yksi aikamme huomattavimmista kuolemanrajakokemuksen ja muuntuneiden tietoisuudentilojen tutkijoista, huonompaa lähtöasetelmaa voi tuskin kuvitella. Mutta jos samainen tutkija osoittautuu uutte raksi, vilpittömäksi ja tunnolliseksi, sitäkin enemmän hänen tutkimustuloksensa saavat painoa.

Raymond Moodyn akateemisessa urassa on hohtoa: filosofian tohtori, psykologian tohtori, lääkäri. Hänen tutkijantaivaltaan tarkastellessa on vaikea välttyä ajatukselta, että polku on valinnut kulkijansa eikä toisin päin. Vaikka Moody pyrkii parhaansa mukaan pysyttelemään tiedemiehen ja tutkijan roolissaan, ei hänen elämästään puutu epätavallisia kokemuksiakaan. Hypnoosiregressio loihti esiin sarjan henkilöitymiä, joita hänen on ollut vaikea selittää ilman jälleensyntymisajatusta. Samaan selitykseen viittasivat myös kristallipallosta avautuvat kuvat. Viimeisimpänä avainkokemuksena on ollut kuolleen isoäidin kohtaaminen, joka kirvoitti häneltä toteamuksen: "Tuloksena oli tapaaminen, joka on täydellisesti muuttanut elämäntutkimustani." Onko Moodyn tutkimusretki elämän ja ihmismielen salaisuuksiin mennyt jo liian pitkälle?

Parapsykologia 2000 on Suomen parapsykologinen Tutkimusseura r.y.:n toimittama artikkelisarja, jossa pyritään laaja-alaisesti esittämään parapsykologisia tutkimustuloksia, muuttuvaa ihmiskäsitystä, maailmankuvaa ja elämäntutkimustuloksia suuntauksia.

Kukin kirjoittaja vastaa itse kirjoituksensa sisällöstä.

Kirjoituksia saa vapaasti lainata edellyttäen että lähde mainitaan.

Uranuurtajaksi vastoin tahtoaan

Merkittävät elämäntarinat saavat tietysti alkunsa jo lapsuudesta. Eräänä kesäiltana Raymond istui isoäitinsä kanssa kuistilla katselemassa tähtiä. Silloin poika huomasi olevansa hämmästynyt siitä, että hänellä oli tajunta. Siitä lähtien tietoisuus on ollut hänen suurin kiinnostuksensa kohde. Tuona iltana tähtitaivas vei kuitenkin vielä voiton ja hän päätti ryhtyä tähtitieteilijäksi. Ensimmäinen hänen lukemansa kirja käsitteli tähtitiedettä. Kouluaikana poika luki muutamia Sigmund Freudin teoksia ja myös se merkitsi tärkeää merkkipaalua.

Lapsuuden aikainen päätös piti: Moody kirjoittautui Virginian yliopistoon lukemaan tähtitiedettä. Mutta eipä aikaakaan, kun filosofiasta oli tullut hänen pääaineensa. Kerran sitten muuan professori kertoi, että samassa

à la carte

Teuvo Laitinen: Alisen maailman airut Raymond A. Moody Jr.	1
Mirja Nuutinen: Mielen matka kohtalon vankilasta vaihtoehto- viidakkoon	13
Mirja Peltola: Nasu ja TE, Benjamin Hoff	15
Orvo Raippamaa: Järki, viisaus ja usko	16
Markku Siivola: Mediumismi	19
Mirja Nuutinen: Piirrän antiikkiveistosta	20

yliopistossa työskenteli psykologian professori George Ritchie, jolla oli ollut mitä kummallisinkin kokemus sen jälkeen, kun hän oli maannut oikoisenaan kuolleeksi julistettuna. Kaikenlaisia tepposia se ihmismieli itselleen tekee, Moody pohdiskeli itsekseen eikä aivan hirveästi innostunut asiasta.

Moody hankki ensimmäisen oppiarvonsa ja ryhtyi luennoimaan filosofiaa. Eräänä päivänä muuan opiskelija tuli luennon jälkeen hänen puheilleen ja kysyi, voisiko keskustella hänen kanssaan kuoleman jälkeistä elämää koskevasta filosofisesta kysymyksestä. "Minusta se kuulosti samalta, kuin hän olisi kysynyt, montako enkeliä mahtuu tanssimaan nuppineulan päälle." (Oikea vastaus tähän anglosaksisessa maailmassa tuttuun leikkikysymykseen kuuluu: "Niin monta kuin halutaan".) Kun nuori mies kertoi samanlaisesta kokemuksesta, kuin mikä prof. Ritchielle oli sattunut, Moody oivalsi, ettei kysymyksessä voinut olla mikään harvinainen ilmiö. Hän alkoi ihmetellä, mikseivät sellaiset tapaukset olleet tulleet laajemmin esille ja miksei niitä oltu otettu tutkimuksen kohteeksi.

Kun Moody sitten siirtyi lääketieteen pariin, hänen tietoonsa oli tullut jo kahdeksan NDE- (Near-Death Experience) eli kuolemanrajakokemustapausta. Hän ryhtyi luennoimaan aiheesta lääkintäalan yhteisöille. Sana levisi. Eräs kustantaja lähestyi häntä ja pyysi kirjoittamaan aiheesta kirjan. Vuonna 1975 näkikin päivänvalon *Life after Life* (suom. *Kokemuksia kuolemasta*, Gummerus 1978) ja siitä tuli suuri menestys. Kirja nosti kuolemanraja-kokemuksen yleiseen tietoisuuteen ja sen ansiosta aiemmin mielikuvituksena tai aistiharhana pidettyyn ilmiöön alettiin kiinnittää huomiota myös tiedeyhteisön piirissä.

Yleisin tapa torjua NDE-kokemuksen merkityksellisyys on kuitata se aivojen hapenpuutteesta johtuvaksi harhaksi. Se lienee useimpien tutkijoiden alkuoletus ja Moody myöntää taipuneensa alussa itsekin samaan selitykseen. Hänen nykyisen käsityksensä mukaan kaksi tärkeää tekijää sotii tätä selitystä

vastaan. Ensimmäisenä niistä ovat kuolemanraja-kokemuksen aikana tehdyt seikkaperäiset ympäristöhavainnot, joita

aistiharha-selitys ei kata. Toiseksi kuolemanraja-kokemuksella on valtava vaikutus kokijan myöhempään elämään, mitä tavallisilla hallusinaatioilla ei ole. Tultuaan takaisin kuoleman porteilta ihminen on täysin vakuuttunut siitä, että

Yleisin tapa torjua NDE-kokemuksen merkityksellisyys on kuitata se aivojen hapenpuutteesta johtuvaksi harhaksi.

kuolemaksi kutsuttu prosessi merkitsee vain siirtymistä toiselle todellisuuden tasolle. Lisäksi hänellä on voimakas tunne siitä, että ihminen elää täällä aineen maailmassa oppiakseen rakastamaan.

Lopullista selitystä NDE-kokemukselle ei Moodyn mielestä voida vielä esittää. Koska ilmiön luonteesta sinänsä ei enää ole epäselvyyttä, olisi jo aika paneutua selvittämään, mitä tuo kokemus viime kädessä merkitsee. Se ei hänen mielestään ole enää lääkäreiden asia. Vastausta odotellessa siitä pitäisi kuitenkin ottaa kaikki hyöty irti terapiamielessä, Moody tähdentää.

Menneen minän metsästys

Kokemuksia kuolemasta aiheutti valtavan muutoksen Moodyn elämässä. Kirjan saaman julkisuuden vanavedessä hän huomasi olevansa mukana keskustelussa, jota käytiin muistakin raja tiedon piiriin luettavista aiheista. Sen tuoksina hän tapasi psykiatrin, joka käytti työssään "aikaisempiin elämiin" perustuvaa terapiaa.

Aluksi Moody suhtautui asiaan hyvin epäilevästi. Hän oli pitänyt selvönä, ettei "hypnoottisessa aika matkailussa" ole mitään todellisuuspohjaa ja että se onnistuisi vain joillakin harvoilla ihmisillä. Psykiatri kuunteli kärsivällisesti hänen perustelujaan ja tarjoutui sitten johdattamaan Moodyn omaan "syntymää edeltävään" menneisyyteen. Moody otti tarjouksen vastaan.

Kokemus yllätti täysin Moodyn. Hänen mielensä tiedostamattomista kerroksista

nousiesille yhdeksän selvärajaista, todentuntuista elämää. Ensimmäisessä hän oli jonkin ihmisen esihistoriallisen muodon edustaja, puissa asusteleva metsäläinen, ei kuitenkaan apina. Sitten näyttämölle astui muinaisen Afrikan savanneilla elänyt mies, joka kuoli heimojen välisessä taistelussa. Seuraavaksi hän oli veneenrakentaja, joka hukkui yrittäessään pelastaa lapsenlapsensa. Pelkojen riivaamaa mammutinmetsästäjää seurasi rakenustyömiehen "lähellä sivistyksen sarastusta", leijonille syötetty germaani antiikin Roomassa ja roomalainen ylimys vähän myöhemmältä ajalta. Sitten oli vuorossa Keski-Idässä elänyt kauppias, joka menehtyi suruun perheensä raa'an murhan jälkeen. Viimeisimmässä elämäkokemuksessaan hän oli kiinalainen taiteilija, nainen jonka joku nuori mies kuristi kuoliaaksi ilman mitään järkevää syytä.

"Kun kuolin, kohosin ruumiini yläpuolelle enkä tuntenut huolta itsestäni, uhrista. Huoleni kohdistui nuoreen murhaajaan, joka seisoi ruumiin yläpuolella pöyhkeilevässä asennossa, selvästikin ylpeänä aikaansaannoksestaan. Yritin kysyä nuorukaiselta, miksi hän oli tehnyt sen minulle. Halusin tietää, mikä oli saanut hänet niin onnettomaksi, että hän piti tarpeellisena tappaa vanha nainen. Vilkutin hänelle, huusin, mutta hän ei nähnyt minua. En pystynyt saamaan häneen yhteyttä millään tavalla. Lopulta näytin vain haihtuvan pois, ulos siitä elämästä. Minne, sitä en tiedä."

Hämentyneenä Moody yritti saada tolkkua kokemuksestaan. Selvästikään kyse ei voinut olla mistään toiveajattelusta, sillä milloin hän oli toivonut olevansa mammutinmetsästäjä tai leijonien eteen heitetty sotavanki? Taantumukset eivät olleet unenomaisia eivätkä liioin päiväunien kaltaisia. Niihin liittyi tutunomaisuuden tunnetta ja kun hän analysoi niitä, syntyi vaikutelma, ettei hän sepittänyt niitä, vaan ne nousivat esiin hänen muististaan.

Eriyksen arvoituksellista oli, että hän näytti kokevan taantumansa kahdesta näkökulmasta, vuoroin ulkopuolella olevana tarkkailijana, vuoroin kokijana itsenänsä. Myös taantumien historiallinen jatkumo askarrutti häntä: osa kokemuksista sijoittui aikakausiin, joista

hänellä oli etukäteistietoja, mutta toisista ei mitään tietoista käsitystä. Kirjassaan *Life before Life - Regression into Past Lives* (Yhdysvalloissa julkaistu nimellä *Coming Back: A Psychiatrist Explores Past-Life Journeys*) Moody tilittää perusteellisesti regressiota koskevia tutkimuksiaan ja tuntemuksiaan.

Tämän uuden avauksensa jälkeen Moody joutui tietysti väistämättömästi ottamaan kantaa kysymykseen, pitääkö hän taantumakokemuksia osoituksena jälleensyntymisen todellisuudesta. Turha kysymys: Moody varoo huolellisesti ottamasta kantaa puoleen tai toiseen, tyytyypähän vain siteeraamaan tunnettuja esimerkkitapauksia puolesta ja vastaan. Tiede ei voi todistaa, että kuoleman jälkeistä elämää on olemassa, mutta se ei voi myöskään todistaa, ettei sitä ole, hän pohdiskelee. "Varmojakaan voidaan olla ainoastaan siitä, että taantumakokemukset ovat osoitus muuntuneen tietoisuuden tilasta, johon päästään käsiksi hypnoosin avulla. -- Ne ovat todiste tietoisesta puolesta olevasta rikkaasta ja mielekkästä maailmasta."

Näiden varaumien jälkeen hän on valmis pukemaan ajatuksiaan hieman vapaammin hengittävään asuun. Jälleensyntymisoppi on varmaankin totta vertauskuvallisesti, hän aprikoi, mutta ei sanan tavanomaisessa merkityksessä. Ilmiö on paljon monimutkaisempi kuin mitä tällä hetkellä voidaan ehkä edes kuvitella tai ilmaista käsitteellisesti. Jos hänen pitäisi luotailla tuntuun ja tehdä jonkinlainen arvaus, hän olisi kuitenkin taipuvainen sanomaan, että jälleensyntymisen ajatuksella on siltikin jotain todellisuuspohjaa. Merkityksellisintä hänestä on kuitenkin se, että ihmiset ovat saaneet tavattoman paljon apua "reinkarnaatioterapian" kautta.

Entäpä aikaisempien elämien metsätyksessä piilevät vaarat? Tutkimusmatkasta omaan menneisyyteen voi tulla itsekorosteista elitismiä ja se saattaa merkitä poikkeamista "oikealta polulta", kuten tibetiläinen elämäfilosofia asian ilmaisee. Aikaisempiin elämiin ei sittenkään pidä kiinnittää liikaa huomiota: etsinnän kohteena tulee olla jokin tärkeämpi, se jokin joka on

kaiken takana, Moody pyöristää.

Ennustajaeukkojen jäljillä

Muutamana syksyisenä päivänä vuonna 1987 Moody oli asioimassa eräässä käytettyjen kirjojen kaupassa Atlantan kaupungissa. Kun hän oli siirtymässä toiselle kirjaosastolle, jokin kirja putosi edessä olevasta hyllystä ja tupsahti hänen jalkoihinsa. Hän kumartui poimimaan kirjaa ja pani samalla merkille sen nimen: *Crystal Gazing* (Kristallipallosta katsominen). Ensimmäisenä tunneilahduksena oli jonkinlainen inho, olihan kristallipallosta ennustaminen epäilyttävimpiä hyväuskoisten ihmisten huijauksen muotoja, joita hän tiesi. Hän olisi varmasti pannut kirjan kiireesti takaisin paikalleen, ellei olisi sattunut muistamaan erästä keskustelua Dr. William Roll'in kanssa. Roll - yksi paranormaalien ilmiöiden tutkimuksen uranuurtajia - oli vakuuttanut hänelle, että ihmiset kokevat visioita katsomalla kristallipallojen, peilien tai muiden sopivien kohteiden syvyyksiin.

Moody työnsi vastenmielisyudentunteensa syrjään ja ryhtyi selailemaan kirjaa, jonka jokin tuntematon voima oli nakannut hänen jalkoihinsa. Hän totesi, että kirjoittaja, Ernest Schal, oli vakava ja aiheensa hallitseva tutkija ja että aihe oli kuin olikin tutkimisen arvoinen. Syvennyttyään seuraavien kuukausien ja vuosien aikana asiaan Moody sai aiheen hämmästellä, miten rikas ja hämmästyttävä historiallinen tausta *kristallomantialla*, kristallipallosta katsomisella, on. Muuntuneiden tajunnantilojen tutkijana häntä kiehoi erityisesti se, että ilmiö tuo esille aivan uuden, dramaattisen särmän ihmis mielestä.

Luonteelleen uskollisena Moody päätti tarttua härkää sarvista ja hankki itselleen kristallipallon. Hän asetti sen eteensä pöydälle, sytytti kynttilän ja ryhtyi tuijottamaan. Kului vain muutama minuutti, kun pallossa näkyi pilviä. Sitten alkoi tulla esille hahmoja. Kullanuskeutukseen ruskeaan sadetakkiiin sonnustautunut mies käveli pitkin autiota katua.

Kaunis punainen talo vuoristossa, ystävän kasvot, lapsuusmuisto isoäidin talosta ja sitä rataa kuva toisensa jälkeen nousi esiin jostakin tuntemattomasta lähteestä.

Runsaan tunnin tuijottelun jälkeen Moody lopetti perin pohjin hämmennyneenä. Miksi kummassa, hän ihmetteli, hän ei ollut koskaan kuullut tällaisesta ilmiöstä, vaikka oli vuosikautia paneutunut ihmismielen salaisuuksiin? Ehkäpä hänellä sattui olemaan poikkeuksellisen vilkas mielikuvitus? Näine epäilyineen hän pyysi paikalle vaimonsa, jonka tiesi "tukevasti maan pinnalla" olevaksi ihmiseksi. Moody kehotti häntä tuijottamaan palloa. Puolisen tuntia myöhemmin rouva Moody kohotti katseensa: "Hyvin mielenkiintoista". Sitten hän kertoi kuvista, joita oli nähnyt, kuvia lapsuudesta, kuvia joistakin muista salaperäisistä lähteistä.

Tämä ei kuitenkaan vielä riittänyt vakuuttamaan Moodya. Hän pyysi myös muuatta kolleegaansa, käytännön ihmiseksi tietämäänsä psykoterapeuttia, paneutumaan kristallipallosta avautuvaan maailmaan. Kolleega oli ihmeissään näkemästään. Sitten Moody vei pallon iltakouluun, jossa oli paraikaa opettajana. Yli puolet oppilaista sai pallosta irti toinen toistaan dramaattisempia näkyjä.

Minkähänlaisiin käytännön sovelluksiin kristallipalloa voisi käyttää, Moody alkoi mietiskellä. Yhtenä kohteena voisi selvästikin olla pallon käyttäminen Rorschachin musteläiskätestin rinnakkaisvälineenä, ihmismielen tiedostamattoman tai huonosti tiedostetun sisällön kartoittajana. Moody havaitsi, että samoin kuin hypnoottisessa taantumassa kristallipallon katsonnassakaan mieltä ei voi ohjata, sille ei voi antaa käskyjä haluttujen visioiden näkemiseen eikä näyissä esiintyviä hahmoja voi saada käyttäytymään mielensä mukaan. Kuvien kohteita voi kuitenkin rajata päättämällä esimerkiksi: "Nyt aion katsoa kuvia, jotka liittyvät suhteeseeni vaimooni". Silloin on hyvin todennäköistä, että esiin

Kristallipalloa voitaisiin käyttää Rorschachin musteläiskätestin rinnakkaisvälineenä

Moody havaitsi, että samoin kuin hypnoottisessa taantumassa kristallipallon katsonnassakaan mieltä ei voi ohjata, sille ei voi antaa käskyjä haluttujen visioiden näkemiseen eikä näyissä esiintyviä hahmoja voi saada käyttäytymään mielensä mukaan. Kuvien kohteita voi kuitenkin rajata päättämällä esimerkiksi: "Nyt aion katsoa kuvia, jotka liittyvät suhteeseeni vaimooni". Silloin on hyvin todennäköistä, että esiin

nousevat kuvat liittyvät juuri tähän aiheeseen. Näine piirteineen kris tallo- mantia onkin niin lähellä hypnoosia, että kristallipalloa voi hyvällä syyllä pitää yhtenä autohypnoosin välineenä.

Eräänä iltana Moody sai sitten ajatuksen kokeilla kristallipalloa "menneiden elämien" katsomiseen. Hän istuutui pallon ääreen ja antoi itselleen kehoitteen nähdä kuvia, jotka liittyvät johonkin hänen nykyiselle elämälleen merkitykselliseen aikaisempaan elämään. Suureksi hämmästykseksensä hän huomasi katselevansa sen samaisen kiinalaisen naistaiteilijan elämää, joka oli aiemmin tullut esille hypnoottisessa regressiossa! Moody vei kristallipallon vastaanotolleen ja ryhtyi kokeilemaan "menneiden elämien terapiaa" sellaisiin potilaisiinsa, joilla oli vaikeita selvitettävissä olevia psyykkisiä ongelmia. Joissakin tapauksissa potilaan esille tuleva "elämä" oli helposti tulkittavissa nykyisen elämän heijasteeksi, mutta usein näille kahdelle ei löytynyt mitään yhteistä kosketuskohtaa. Yhtä huolellisesti kuin aiemmin Moody varoo kristallipallonkin osalta kajoamasta jälleensyntymisoppiin.

Kreikkalaisten kummat keittiöt

Mutta Moodyn matkalla kristallo- mantian salaisuuksiin on oikeastaan toinenkin alkuperäinen maailma, johon hän oli jo filosofiaa opiskellessaan syvästi perehtynyt. Vuonna 1958 löydettiin Akeron-joen rannalta Kreikan luoteis- kolkasta yksi antiikin kuuluisimmista oraakkeli-aitoksista. Kyseessä ei ollut sellainen historiasta tuttu pyhättö, jonne ihmiset tulivat kysymään neuvoa oraakkeleilta, vaan *psykomanteum* eli "kuolleiden oraakkeli", paikka jossa ihmisten uskottiin pääsevän suoraan yhteyteen vainajien kanssa. Kaivaukset osoittivat, että Akeron-joen "henki- maamo" oli ollut valtava maanalainen laitos. Siihen kuului loputtomia polveileviä käytäviä ja lukuisia makuuhuoneita, joissa kävijät valmistautuivat vainajien kohtaamiseen. Laitoksen keskeisenä huoneena oli ilmestyskam- mio, josta löytyi suurikokoinen pronssi- kattila. Mikä sen tehtävänä oli ollut? Arkeologit päättelivät, että laitoksen "virkailijat" käyttivät sitä huijaustarkoi- tuksiin: he kätkeytyivät kattilaan

esiintyäkseen hyväuskoisille kävijöille vainajien henkinä.

Moodystä tämä selitys tuntui ymmärrettävältä, mutta alkeelliselta. Eräänä iltana hän istui työhuoneessaan ja pohdiskeli, miksi niin monilla ihmisillä on kokemuksia yhteyksistä kuolleisiin lähiomaisiin. Kyselytutkimusten mukaan näet 66 prosenttia leskistä ja 75 prosenttia lapsensa menettäneistä kokee vuoden kuluessa jonkinasteisen vainajailmestyksen. Moodylla olikin uskottavampi selitys kreikkalaisten puuhille. Jos kattilan sisäpinta kiillo- tettaisiin ja kattila täytettäisiin vedellä, se toimisi "taika peilinä", *psykomantian* eli henki- manauksen välineenä, jollaisia lukemattomat kulttuurit eri aikoina ja eri puolilla maailmaa ovat käyttäneet.

Moodylla oli vielä yksi lisäys paneu- tua ilmestysten mysteerin: kuoleman- rajakokemukset. Niiden toistuvana piirteenä on, että kokija kertoo kohdanneensa erässä NDE-kokemuksen vaiheessa kuolleita omaisiaan ja ystäviään. Moodya oli jo pitkään vai- vannut se, ettei kuolemanraja koke muk- sia voida tutkia järjestelmällisesti valvotuissa olosuhteissa. Mutta sitten eräs hänen ystävänsä huomautti, että ilmiötä oli mahdollista lähestyä myös jakamalla NDE-kokemus osiinsa ja tutkimalla erikseen tunnelikokemusta, kehon ulkopuolella olemista, valon näkemistä ja niin edelleen.

Niinpä Moodyn mieleen kohosi luon- nollinen ajatus: jos ilmestykset ovat yleinen ilmiö ja jos jo antiikin aikoina oli käytössä keinoja, joiden avulla vainajiin voidaan saada yhteys, miksei samaa voisi tapahtua nykyisinkin? Miksei ilmestysten kokemista olisi mahdollista järjestää laboratorio- olosuhteissa, jolloin tutkijat voisivat tarkkailla prosessia kaikin nykytieteen tarjoamin apuvälinein ja sitten haastatella kokemuksen läpikäyneitä heti kokemuksen jälkeen?

Moody kokosikin oitis ryhmän koehenkilöitä ja kertoi heille, mitä oli aikeissa ryhtyä tutkimaan. Koehenkilöt hän valitsi siten, että tiesi heidät ihmismielestä kiinnostuneiksi, tunne- elämältään tasapainoisiksi, tiedonhalui- siksi ja okkulttisista ideologioista riippumattomiksi. Joukossa oli muun

muassa asianajajia, psykologeja, lääkäreitä ja ylioppilaita.

Tutkimuksia varten hän rakensi "ilmes-
tysmajan", kojun jonka keskeisenä
välineenä oli tavallinen peili. Se oli
asennettu siten, ettei katselija nähnyt
siitä omaa kuvajaistaan. Peiliä ympäröi
musta verho, jolloin katselijalle syntyy
helposti vaikutelma, että hän tuijottaa
äärettömyyteen. Peilin eteen hän sijoitti
mukavan tuolin ja tuolin taakse
himmeän valonlähteen.

Kokeen alkajaisiksi Moody kehoitti
kutakin koehenkilöään miettimään,
kenen kuolleen henkilön haluaisi tavata
uudelleen. Moody esitti vainajaa
koskevia kysymyksiä: miltä hän oli
näyttänyt, millaisia hyviä muistoja
häneen liittyi, mitä koehenkilö kaipasi
vainajassa eniten ja niin edelleen. Tun-
tia tai paria haastattelun jälkeen Moody
vei koehenkilön kojuun ja kehoitti
häntä tuijottamaan peilin syvyyteen.

Sovinto haudan yli

Moodyn odotukset eivät olleet
erityisen korkeat; hän oletti, että ehkä
vain yksi kymmenestä kokisi jotain
erikoista. Mutta tulos oli yllättävä:
jälleen kerran suunnilleen puolet
koehenkilöistä kertoi kokeneensa jotain
"todellistakin todellisempaa". Mitäpä
jos ryhtyisi itsekin koekaniiniksi?
Pienen harkinnan jälkeen Moody päätti
antaa periksi uteliaisuudelleen. Hän oli
tietoisesti ja tarkoitushakuisesti
valinnut koehenkilöikseen ihmisiä,
jotka tiesi entuudestaan järkeviksi ja
"jalat maassa" oleviksi, mutta olivatko
he sittenkin antaneet
mielikuvitukselleen vallan? Minulle
ainakaan ei kävisi niin, hän päätteli
varmana.

Äidinpuoleinen isoäiti tuntui Moodysta
sopivimmalta kokeilun kohteelta.
Suhde isoäitiin oli ollut niin lämmin
kuin vain voi olla; Moodylla oli
hänestä kauniita muistoja ja hän
kaipasi usein isoäitiään. Moody
valmistautui huolellisesti
yhteydenottoon katselemalla
valokuvia, muistelemalla isoäitiä ja
nostattamalla esiin helliä tunteita ja
ajatuksia häntä kohtaan.

Sitten Moody siirtyi ilmestyskammi-
oonsa ja uppoutui tuijottamaan peilin
syvyyksiä. Kului ainakin tunti eikä
mitään tapahtunut. Lopulta hän luopui
yrityksistään olettaen kuuluvansa niiden
ryhmään, jotka ovat immuuneja
"visionäärisille kohtaamisille" - tämä on
hänen tieteellinen nimityksensä ilmiölle.
Hän siirtyi toiseen huoneeseen ja kävi
käsiksi muihin askareisiin pohdiskellen
samalla epäonnistumistaan.

Jonkin ajan kuluttua tapahtui jotain
yllättävää. Sisään käveli naisen henkilö,
jossa Moody havaitsi jotain tuttua.
Hämmästys vei aikansa, ennen kuin hän
huomasiedes tervehtiä tulijaa. Sitten
hän tunnisti vieraansa: se oli hänen
isoäitinsä - isän puolelta!

Äidinpuoleinen isoäiti oli ollut kuol-
leena jo kauan, mutta isänpuoleinen
vasta muutaman vuoden. Tämä suhde
oli ollut ongelmallinen eivätkä kaikki
muistot olleet miellyttäviä. Viimeisten
parinkymmenen elinvuotensa aikana
isoäidillä oli ollut ärsyttävä tapa julistaa
kuulijoilleen: "Tämä on minun viimei-
nen jouluni!" Hän oli alinomaan varoi-
tellut Raymond-poikaa, että tämä
joutuisi helvettiin, jos rikkoisi Jumalan
sanaa vastaan. Kerran hän oli pessyt
pojan suun saippualla, kun tämä oli
käyttänyt isoäidin kieltämää sanaa.
Olipa isoäiti joskus kertonut hänelle
totisin ilmein, että lentokoneessa
matkustaminen oli syntiä.

Nyt hänen edessään kuitenkin seiso-
i isoäiti ilmielävän tuntuksena. Moody
näki, että isoäiti oli muuttunut paljon ja
pelkästään myönteiseen suuntaan.
Hänestä huokui lämpöä, rakkautta ja
niin syvää myötätuntoa, että se ylitti
Moodyn ymmärryksen. Tyyni rauhal-
lisuus ja syvä ilo tuntuivat ympäröivän
häntä. Toisaalta hän näytti paljon
nuoremmalta, kuin mitä hänen olisi
kuolinikänsä perusteella pitänyt näyttää
- itse asiassa jopa niin nuorelta, ettei
Raymond ollut todennäköisesti vielä
silloin syntynytäkään. Juuri se oli yhtenä
syynä siihen, ettei hän heti tunnistanut
vierastaan.

Yrittäessään tunnollisesti pitää kiinni
tieteenharjoittajan roolistaan Moody
tarkkaili herpaantumatta kokemustaan.
Koko tunnin tai kaksi kestäneen
tapaamisen aikana isoäiti ei näyttänyt

millään tavoin aavemaiselta eikä läpikuultavalta, vaan täysin kiinteältä ja luonnollisen näköiseltä. Ainoa erikoinisuus oli, että häntä ympäröi heikko valohuntu tai jonkinlainen "tila siirtymä", aivan kuin hänet olisi irroitettu omasta aineellisesta ympäristöstään ja "upotettu" tähän maailmaan. Kun isoäiti puhui, hänen äänensä kuului selvänä, mutta siinä oli raikas ja ikään kuin "sähköinen" vivahdus, minkä ansiosta ääni vaikutti kuulaammalta ja kovemmalta, kuin mihin Moody oli tottunut. Puheessa oli usein myös telepaattista sävyä, sillä Moodylla oli toistuvasti tunne, että he molemmat olivat välittömästi tietoisia siitä, mitä toinen ajatteli. Jostain syystä isoäiti ei kuitenkaan sallinut koskettamista. Kun Moody yritti tapaamisen aikana useampaankin kertaan lähestyä isoäitiä häntä syleillääkseen, tämä torjui eleellään yrityksen.

Mistä he keskustelivat? Pelkästään keskinäisistä asioistaan, pääasiassa niistä jotka jollakin tavalla liittyivät heidän pulmalliseen suhteeseensa. Isoäiti toi esille asioita, jotka Moody oli jo unoh-
tanut - kertoipa sellaisiakin seikkoja, jotka tulivat Moodylle suurena yllätyksenä.

Kohtaaminen päättyi tavallaan nolosti. Jossakin vaiheessa Moody oli niin liikituksen vallassa, että yksinkertaisesti lausui isoäidilleen hyvästit. He olivat samaa mieltä siitä, että tapaisivat uudelleen, ja sitten Moody käveli huoneesta ulos. Kun hän hetken kuluttua palasi, isoäiti oli kadonnut.

Tapaamisella oli heidän välejään suuresti eheyttävä vaikutus, Moody painottaa. Ensimmäistä kertaa elämässään hän alkoi antaa arvoa isoäitinsä huumorintajulle ja ymmärtää niitä vaikeuksia, joiden keskellä isoäiti oli kamppailut elämässään. Hän tunsi aivan uudenlaista kunnioitusta ja rakkautta isoäitiään kohtaan ja hänelle jäi kestävä tunne siitä, että se mitä me kutsumme kuolemaksi, ei merkitse elämän loppumista.

Ystävät ja tuttavat ovat luonnollisesti selittäneet Moodylle, että hänen kokemuksensa oli pelkkä aistiharha. Moody kuitenkin vakuuttaa, ettei siinä ollut mitään hallusinaatioille ominaisia

piirteitä, ja hänen käsitykselleen on syytä antaa arvoa, sillä hänen jos kenen uskoisi tuntevan muuntuneiden tajunnantilojen luonteen. "Jos minun pitäisi selittää tämä kohtaaminen hallusinaatioksi, minun olisi lähes pakko selittää myös muu elämäni hallusinaatioksi", hän torjuu ehkä hivenen monimielisesti.

Ja sitten Moody esittää julkisen anteeksipyyntönsä ystävälleen Dr. Elisabeth Kübler-Rossille, tunnetulle ja tunnustetulle kuolemankokemuksen tutkijalle. Vuonna 1977 Kübler-Ross kertoi hänelle merkillisestä kokeksestaan, jonka Moody silloin kuittasi muutta mutkitta harhaksi. Ollessaan kerran matkalla työhuoneeseensa Kübler-Ross huomasi jonkun naisen seisovan käytävässä. Naiset kävivät juttusille ja Kübler-Ross kutsui hänet sisään huoneeseensa. Hetken kuluttua hänen silmänsä laajenivat hämmästyksestä: hän tunnisti vieraansa erääksi potilaakseen, joka oli kuollut muutamia kuukausia aikaisemmin. Nainen vahvisti asian, minkä jälkeen keskustelu jatkui, aivan kuin mitään erikoista ei olisi ollut tekeillä.

Ilmestyskokemuksen epäilijöitä on luonnollisesti tullut Moodya vastaan pitkin ja poikin. Muuan psykologi otti osaa peilikokeeseen ajatuksenaan osoittaa menetelmä hedelmättömäksi. Yllätys, yllätys: peilistä putkahti esiin hahmo, jonka kanssa hän saattoi puhua. Kun Moody oli luennoimassa Seattlessa, muuan skeptinen lääketieteen tohtori väitti, että peilistä näkeminen on pelkän suggestion aikaansaannosta. Hän epäili, että "oikealla aivopuoliskolla ajattelevat" ihmiset pystyvät ehkä kokemaan ilmestyksiä. Moody kutsui hänet hotellihuoneeseensa ja kyhäsi tilapäisen ilmestyskammion. Epäilyksistään huolimatta mies osoittautui erinomaiseksi koehenkilöksi. Muutaman minuutin kuluttua hän kertoi näkevänsä peilissä pilviä ja geometrisia hahmoja. Kun esiin alkoi tulla kasvoja, hän lopetti todeten: "Ymmärrän, mitä tarkoitatte. Se toimii."

Eipä tragikoomiselta vaikuttavia vastoinkäymisiäkään ole puuttunut. Moody väittää, että kun hän alkoi puuhaila peiliensä kanssa, perhe

järjesti hänet - uskoako vai ei - mieli-sairaalaan tutkittavaksi! Myös yliopis-tokolleegat epäilivät hänen mielen-terveyttään, mutta alku vaikeuksien jälkeen asiat ovat sujuneet paremmin. Sellaistahan se aina on näiden asioiden kanssa, Moody tuumailee tyynesti eikä pelkää maineensa puolesta. "Jos ihmiset päättelivät, että olen menettänyt järkeni, sanon vain: 'Hienoa! Ihmeellistä! Tällaista siis on järkensä menettäminen.'"

Sitten Moody kuitenkin toteaa, että mitä hänen tutkijan uraansa koko naisuudessaan tulee, hän ei ole kokenut minkäänlaista akateemista vainoa. Kollleegat hänen omassa opinahjossaan (West Georgia College) ovat itse asias-sa suuresti kiinnostuneet muuntuneista tajunnantiloista. Tärkeäksi tekijäksi suopeaan suhtautumi seen Moody arvelee sen, että hän ei ole halunnut tuoda havaintojaan esille lopullisen tieteellisen totuuden asussa.

Milloin Moodyn puuhia vastustetaan, hän näkee siihen syvällä olevia syitä. Yhteiskunta vetää jyrkän rajan elämän ja kuoleman välille ja haluaa pitää sen loukkaamattomana. Fundamentalistiskristityt vetoavat tietysti Raamattuun, joka käskää pysyttelemään erillään henkien maailmasta. Moody huomauttaa kuitenkin ystävälliseen sävyyn, että Raamatussa esitetään monia muitakin käskyjä ja kieltoja, joille nykypäivän ihminen ei lotkauta korvaansaakaan. Kahta erilaista sientä ei saa kylvää samaan peltoon, kahdenlaisesta langas-ta kudottua vaatepartta ei saa kantaa yllään, ynnä muuta. Entä milloin olemme kuulleet viimeksi, että avio-rikokseen syyllistynyt olisi kivitetty hengiltä? Kuitenkin niin käsketään Raamatussa. Toimikaa johdonmukai- sesti, Moody ilkamoi. "Siis ei keino- kuitusekoitteisia puuvilla vaatteita, jos saan pyytää."

Piilotajunta - jokamiehen aarreaitta

Thomas Alva Edisonilla oli kerrassaan omituisia tapoja. Käydessään torkuille nojatuoliinsa hän saattoi ottaa molempiin käsiinsä teräspallon. Tuolin kummallekin puolelle hän oli sijoittanut tiskisoikon.

Juuri kun hän oli nukah tamaisillaan, teräspallot putosivat ja soikkojen kolina havahdutti hänet. Mihin kummaan Edison oikein pyrki? Hän tavoitteli *hypnagogista tilaa*. Miten monesta suuresta keksinnöstä jälkimaailma saa kiittää tätä hänen neuvokkuutensa muotoa, on mahdoton arvioida.

Hypnagogia on välitila, joka esiintyy juuri nukahtamisen kynnyksellä. Tässä tilassa tajuinen mieli pystyy vastaan- ottamaan alitajunnasta esiin kumpuavaa aineistoa. Joskus aineisto koostuu pelkästään kirkkaista valonvälähdyksistä tai eloisista unijakoista, mutta parhaimmillaan mielen kuvaruudulle ilmaantuu "elämää suurempia" kuvia tai ääniä, jotka saavat tajuinen mielen hämmästyksen valtaan. Hypnagogian kaltainen tila esiintyy myös ennen heräämistä - tällöin puhutaan *hypna- pompiasta* - mutta sen aikana tajuinen mieli on "väärällä puolella", mistä syystä ainakaan tiskisoikkojen käyttö ei taida tulla kysymykseen. Edisonin lisäksi monet kuuluisat henkilöt, kuten Robert Louis Stevenson, George Sand ja Charles Dickens, ovat ammentaneet aineistoa hypnagogisesta lähteestä. Moody uskoo, että sitä on hyödynnetty myös "salaa" ja tulos naamioitu vieraaseen asuun; esimerkkinä tällaisesta hän mainitsee Lewis Carrollin teoksen *Liisa Ihmemaassa*.

Kristallipalloon katsominen on yksi tapa johdattaa mieli hypnagogiseen tilaan, mutta siihen päästään muillakin keinoilla. Monissa shamanistisissa kult- tuureissa on käytetty peilejä. Tiibeti- läiset tuijottivat työntä järven pintaa, mutta käyttivät myös oraakkelipeilejä. Atsteekkipapeilla oli obsidiaanipeilejä ja -palloja, keskiaikaisessa Euroopassa taas oli käytössä niinkin yksinkertaisia välineitä kuin öljytty peukalonkynsi. Nostradamuksen kerrotaan saaneen näkynsä vedellä täytetystä astiasta.

Työskennelyään muutaman vuoden "ilmestysmajansa" parissa Moody päätteli, että päästäkseen eteen päin hän tarvitsi jotain kehittyneempää ympäris- töä. Niinpä hän rakensi sijaitsevalle maatilalleen

Mielenteatterin, laitoksen jossa mahdollisimman monet tekijät ovat

Hypnagogia ja hypnapompia

lisäämässä kävijän mahdollisuuksia siirtyä muuntuneisiin tajunnantiloihin: taide, musiikki, leikki, rentoutus, luova toimeliaisuus, liikunta, luonto, hypnagoginen tila, havaintoharhat, älyllinen vireys, huumori. Laitoksesta on kehkeytnyt niin monipuolinen, että Moodyn mielestä sitä voisi luonnehtia yhtäältä pyhäköksi, ennustajan salongiksi tai hiljentymis keskuukseksi, toisaalta taidemuseoksi, kouluksi, kirjastoiksi tai huvipuistorakennukseksi. Moodyn psykomanteum herättää tavallaan henkiin monia ammoiin unohtuneita instituutioita, kuten edellä mainitut kuolleiden oraakkelit, Asklepioksen "unihautomo tempelit" ja *museionit* -nykyaikais ten museoiden edelläkävijät -joissa ihmiset hakivat innoitusta *muusilta*.

Tutkimusten ollessa vielä kesken ja toisten tutkijoiden askarrellessa ilmestysten kimpussa Moody ei halua kertoa, minkälaisia aivomuutoksia laboratorioolosuhteissa tapahtuneissa tutkimuksissa on tullut esille. Mielen teatterissa käyneen yli 300 ihmisen otoksen perusteella hänellä on esitettävänä seuraavia psykologisia havaintoja:

- noin puolet kävijöistä kokee jonkinasteisen ilmestyksen,
- suunnilleen neljännes ihmisistä kohtaa jonkun muun kuin sen, johon haki yhteyttä,
- kymmenisen prosenttia ilmestyksistä "astuu ulos" peilistä,
- kymmenisen prosenttia ihmisistä kokee itse "astuvansa peilin sisään",
- suunnilleen puolella kävijöistä on monipuolista kommunikointia ilmestyksen kanssa,
- viisitoista prosenttia "kuulee" vainajan äänen joko suoraan tai "telepaattisesti",
- neljännes kokee ilmestyksen vasta vuorokauden kuluessa yrityksen jälkeen,
- lähes kaikki kokijat ovat vakuuttaneet, etteivät ilmestykset ole olleet unia tai mielikuvi tuksen tuotetta, vaan todellisia tapahtumia,
- ilmestyskokemus muuttaa perinpohjaisesti ihmisen elämäntavomusta keventämällä surua, antamalla elämälle uutta sisältöä ja lievittämällä kuolemanpelkoa.

Tiedon valtatie vai kauhujen kanava?

Minkälaisiin tavoitteisiin Moody ilmestystutkimuksillaan tähtää? "Olen ehdottoman vakuuttunut siitä, ettei tiede, sellaisena kuin me sen tunnemme, tule ratkaisemaan kysymystä, onko elämää kuoleman jälkeen", hän toteaa jälleen. Mutta ilmestyksiin liittyy hänen mielestään useita tärkeitä ja mielenkiintoisia sivujuonteita. Ensinnäkin tutkimukset tuovat uutta valoa siihen, mitä antiikin kreikka laiset oikein puuhailivat. Toiseksi ne ovat tehneet mahdolliseksi seurata ihmisten kokemuksia ilmestystyhetkellä muun muassa EEG-tekniikalla. Kolmanneksi saatujen tietojen pohjalta voidaan kehittää terapiakeinoja niiden ihmisten auttamiseksi, jotka kärsivät pitkäaikaisesta surusta. Ja mikä tässä suhteessa parasta, peilistä katsominen on monin verroin nopeampi, halvempi ja tehokkaampi tapa selvittää psyykkiä ongelmia kuin esimerkiksi perinteinen psykoterapia.

Visionäärisen kohtaamisen hetkellä jokainen tietysti haluaisi tietää kaiken mahdollisen kuoleman jälkeisestä elämästä, millaista "sillä puolella" on, miten sinne siirtyminen tapahtui ja niin edelleen - näin useimmat meistä varmaan ajattelevat. Mutta jokseenkin hämmästyttävää Moodyn tutkimustuloksissa on, että kohtaamisen odottamattomuus ikään kuin suistaa ihmisen pois älyllisiltä raiteiltaan, jolloin tunnepuoli saa vallan. Teräväpäisin älykkökin ryhtyy tuollaisella hetkellä puhumaan keskinäisistä suhteista ja keskeneräisistä asioista. Moody arvelee kuitenkin, että sitä mukaa kuin vainajien kohtaamiset mahdollisesti yleistyvät ja tulevat rutiinimaisiksi, ihmiset ryhtyvät keskustelemaan arkisemmistakin asioista, mihin tärkeä asiapaperi on kadonnut, missä arvokas koru on ja niin edelleen.

Vaikka Moody esittääkin kirjassaan *Reunions - Visionary Encounters with Departed Loved Ones* tekniikan, millä tavoin jälleennäkemiskokemuksen voi saada aikaan, hän varoittaa, ettei sitä pitäisi yrittää yksikseen, sillä kokemus saattaa olla hyvin voimakas. Ihmisen tulisi ensin tutkailla sisintään ja miet-

tiä, mitä hän toivoo saavansa koke-
muksesta irti.
Lisäksi hänellä pitäisi olla tukenaan joku, jolle voi puhua kokemuksesta ja analysoida sitä.

**peilistä
katsominen
korvaa
psykoterapian**

Jälleennäkemiskokemusta ei Moodyn mielestä pitäisi missään tapauksessa etsiä pinnallisin perustein, viihteeksi tai pelkästä uteliaisuudesta, sillä ilman pakottavaa tarvetta avautunut yhteys saattaa johtaa ihmisen pahemman kerran harhateille. Hän kertoo karmean esimerkin siitä, mitä seurauksia vainaja yhteyksien muuttuminen kultiksi saattaa saada aikaan. Yhdeksännentoista vuosisadan puolivälissä brittien sotilassaapas oli alistanut kivikauden tasolla eläneen eteläafrikka laisen Xhosa-kansan ja vienyt siltä kansallisen itsetunnon. Sen ainoa ylpeyden aihe oli karja, josta se oli täysin riippuvainen.

Eräänä syyspäivänä vuonna 1856 nuori neitonen nimeltä Nongquase kertoi nähneensä läheisessä joessa kymmenen muukalaista. Hänen setänsä, paikallisen heimon shamaani, kiiruhti paikalle ja näki myös miehet. Shamain hämmästykseksi joukossa oli myös hänen kuollut veljensä. Joukon johtaja kertoi miesten olevan haudan takaisesta maailmasta ja tulleen tapaamaan heimoa tärkeissä asioissa. Ennen pitkää myös heimon kuningas kävi joella nähden joessa kuolleen poikansa. Manalan miehet esittivät vaatimuksensa: kansan olisi surmattava karjansa, jotta esi-isät voisivat nousta kuolleista.

Kuningas oli niin suuresti näkyjen vallassa, että hänestä tuli vaatimuksen kiihkeä puolestapuhuja. Vaatimusta ei kuitenkaan hyväksytty kaikkialla Xhosa-kansan keskuudessa. Mutta joitakin kuukausia myöhemmin samanlainen tapaus sattui myös eräässä toisessa maan kolkassa, kun sikäläisen shamaanin tytär näki vainajia kylänsä lähellä sijaitsevan lammikon pinnassa. Vainajat vaativat karjan surmaamista eikä mikään voinut enää estää tragediaa. Brittihallinto yritti turhaan puuttua asiaan. Teurastus johti yleiseen nälänhätään, minkä seurauksena kansa

hupeni sukupuuton partaalle.

Jakomielinen mielen jako

Mitä ilmestystutkimus tuo tulevaisuudessa mukanaan? Sitä Moody sanoo odottavansa suurella kiinnostuksella. Jos puuha paljastuu kuplaksi, niin ei se mitään: hän sanoo osoittautuvansa mieluummin täydelliseksi houkaksi kuin profeetaksi, "koska se rooli sopii minulle paljon paremmin". Hän uskoo, että monet ihmismieleen liittyvät arvoitukset saavat tutkimuksissa lisävalaistusta. "Toivon hartaasti, että muutaman vuoden kuluttua tutkijat kaikkialla maailmassa ovat käyneet tähän asiaan käsiksi ja hyödyttäneet tutkimusta samassa hengessä, kuin millä kirja *Kokemuksia kuolemasta* avasi uusia uria."

Innostuneimmin Moody suhtautuu kristallomantian hyödyntämiseen käytännön elämässä. "Suosittelen sitä lämpimästi kaikille terapeuteille, jotka haluavat löytää uuden tekniikan ihmisten auttamiseksi. Sanoisin, että tämä on todella jotain ainutlaatuista. Ehdottomasti mielenkiintoisinta työtä, mitä olen koskaan eläissäni tehnyt." Peili saattaa toimia tehokkaana psykoterapian välineenä muulloinkin kuin autettaessa surun murtamia ihmisiä, Moody muistuttaa. Sen avulla pystytään tuomaan esille alitajuisia, torjuttuja tai unohtuneita aineksia ja paljastamaan ajatuksia ja tunteita, jotka lymyävät aivan pinnan alla. Juuri sitä hän myös tavanomainen psykoterapia tekee. Peilimenetelmän etuna on, että se vaatii vähemmän aikaa ja sen tuloksena on tavallisesti paljon visuaalisempi ja helpommin tulkittava esitys siitä, mitä mielen syvyyksissä liikkuu.

Moodyn tähänastisen tutkijantaipaleen perusteella voisi tulla johtopäätökseen, että hän suhtautuu paranormaaleihin ilmiöihin ja niiden tutkimukseen suopeasti, ellei peräti innostuneesti. Mutta kun satunnainen haastattelija ryhtyy koskettelemaan tätä aihealuetta, Moody muuttuu varautuneen oloiseksi ja tekee jälleen parhaansa osoittautuakseen puolueettomaksi tarkkailijaksi - mikä hän epäilemättä onkin. "En yritä millään tavoin halventaa paranormaalien ilmiöiden tutkimusta, jota pidän hyvin tärkeänä", hän aloittaa kannanottonsa,

viittaa sitten vuosisatojen ajan käytyyn kädenvääntöön uskovien ja epäilijöiden välillä ja päätelee: "Ja tämä 2500 vuotta jatkunut arvailu ja väittely ei ole johtanut kerta kaikkiaan mihinkään. Omasta puolestani pysyttelen tyystin tämän väittelyn ulko puolella. Olen täysin samaa mieltä skeptikkojen kanssa siitä, etteivät nämä kokeemukset ole esimerkiksi todiste elämän jatkumista kuoleman jälkeen tai yliaistisesta havaitsemisesta tai muusta sellaisesta. -- Mutta toisaalta skeptikot piin tyneen pois-selittäjän merkityksessä ovat minusta väkeä, jolla on oma lehmä ojassa, ja minua sellainen asenne ei kiinnosta. Mitä taas uskojiin tulee, olen varma, että he ovat kovin kriittikköitä."

Sitten Moody muotoilee yllättävän ja ainutkertaisen osaratkaisun parapsykologian ongelmaan: meediat, ennustajat, astrologit ja muut sen alan ihmiset kuuluisi luokitella viihdealan työntekijöiksi. Perusteluiksi hän esittää, että ensinnäkin useimmat ihmiset joutuvat tekemisiin para normaalien ilmiöiden kanssa vapaa-ajan vieton merkeissä. Toiseksi noilla ilmiöillä on hänen käsityksensä mukaan hyvin selvä yhtymäkohta kansanperinteen kanssa. Moody vakuuttaa, ettei hän tällä näkemyksellään pyri millään muotoa halventamaan paranormaalien ilmiöiden tutkimusta. Pikemminkin hän haluaa lisätä tutkimuksen arvostusta, koska viihde on hänen mielestään yksi elämän tärkeimpiä alueita. Viihde tuo ihmiselle suurta lohtua samaan tapaan kuin antiikin Kreikan tragediat; viihdeellä on todella syvälinen tehtävä yhteiskunnassa.

Parapsykologia voisi hänen ajatuksensa mukaan toimia juuri tässä hengessä. Se voisi herätellä ihmisessä ihmetyksen tunteita ja saada hänet oivaltamaan, miten vähän me tiedämme elämästä. Ja vaikka se ei ehkä pystyisikään todistamaan mitään, se voi ainakin jättää oven toiveikkaasti raolleen.

Ehkäpä juuri tästä löytyy kiinne kohta Raymond Moodyn tähänastisen elämäntyön arvioinnille: miten vähän me tiedämme elämästä, miten vähän me

tiedämme ihmismielestä. "Todis teita tietoisien tuolla puolen olevasta rikkaasta ja mielekkästä maailmasta", näinhän Moody totesi taantuma kokeuksista puhuessaan. Aivan liian usein selittämättömiä kokemuksia kuulee torjuttavan summittaisella toteamuksella "tajunnan tiedostamattomista syvyyksistä", "mielen piilevistä kyvyistä" tai muulla vastaavalla - eikä sitten sen kummempaa. Tuollaisten toteamusten pitäisi kuitenkin olla vasta tutkimusretken alku, juuri niin kuin ne Moodyn elämässä ovat olleet.

Mitä sitten tutkimusmielessä tai väistöliikkeenä tehty jako

tietoiseen ja tiedostamattomaan merkitsee? Koostuuko ihmisen tajunta kahdesta "osamielestä", hyvin niukoilla eväillä varustetusta arkimielestä ja suurten aarteiden haltijaksi asetetusta "ylimielestä"? Jos niin on, mikä silloin mielen näkyvä osa, sen laskelmoiva ja juonitteleva arkikerros, on esittämään arvioita ja luonnehdintoja tuosta syvemmällä piilevästä mielestä, kerrostumista joiden "rikkaus ja mielekkyys" putkahtavat tavan takaa esiin täytenä yllätyksenä ja suurena mysteerinä? Mitä oikeutusta tuolla käsitteillä ja mielikuvilla operoivalla jäävuoren huipulla on esittää suuria viisauksia jostakin sellaisesta, joka on lähes täysin sen tavoittamattomissa? Tässä valossa rationaalisuudellaan ja loogisuudellaan kerskailevan pinta-mielen taidokkaat teoriat sivupersononista, hallusinaatioista, todelli suuspakaisuudesta, alitajuisista toiveista ja peloista ynnä muista sellaisista tuntuivat kovin lapsellisilta ja merkityksettömiltä. Mieleen nousee kuva ensimmäistä työpäiväänsä mestarin opissa viettävästä oppipojasta, joka itsetietoisena esittelee vieraille työpajansa tarjoamia palveluksia ja luennoi ammatinsa syvimmästä olemuksesta.

Siellä jossakin takahuoneessa mestari kuuntelee - ja hymyilee.

Teuvo E. Laitinen

***meediat, ennustajat,
astrologit ja muut sen
alan ihmiset kuuluisi
luokitella viihdealan
työntekijöiksi***

Lähteet:

Raymond A. Moody Jr.: Life before Life - Regression into Past Lives. MacMillan 1990. 231 p.
(Rinnakkaispainos: Coming Back: A Psychiatrist Explores Past-Life Journeys. Bantam Books 1991.)

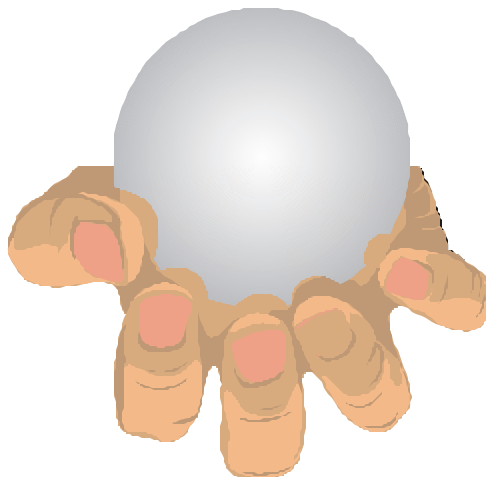
Raymond A. Moody Jr.: Reunions - Visionary Encounters with Departed Loved Ones. Ivy Books 1993. 172 p.

A Conversation with Raymond Moody (interview). The Monthly Aspectarian, Online Edition, May 1995.

Daniel Redwood: Raymond Moody, M.D., Ph.D. - "Life After Life" (interview). Doubleclick'd Publications 1995.

Sharon Barbell: Play and the Paranormal - A Conversation with Dr. Raymond Moody (interview). 14850 Magazine, November 1993.

Kun yliopistoihmiset minua viime keväänä pyysivät Erityisopetuksen kesäpäiville ”yleisnoidaksi”, lupau-
duin sen enempää asiaa harkitsematta. Viikkoa ennen kesäpäiviä huomasin kuitenkin miten vaikean tehtävän olin itselleni ottanut. Pitäisikö minun todellakin toimia nimikkeiden "ennustaja", "astrologi" tai "grafologi" alla. Kaikkia olin muodossa tai toisessa tosin kokeillut itseäni ja läheisiini, ja saanut niistä niin huonoja kuin hyvinkin käyttökelpoisia tuloksia. Ennustaminen ei kuitenkaan ole se ilmaisu, jota haluan näiden välineiden yhteydessä käyttää - vaan tulevaisuuden suunnittelu ja itsetutkiskelu. 1996 kesäpäivien teema oli sopivasti Matkalla mieleen, ja juuri mielen matkakuvia voi kalastaa myös

edellämäainittuja ”huhuaa-pyydyksiäkin” käyttäen.

Arktinen primitivismi

Matkustusvälineitä seikkailu matkalle itseen on käytössämme monia. Onkin tärkeää valita itselleen sopivin ja kaikkein omimmalta tuntuva väline. Toiselle sopii hahmotaideterapia, toiselle luova kirjoittaminen tai itämainen tanssi. Aivonsa voi virittää luovalle kanavalle vaikka äänitelemällä ja tanssimalla primitiivisesti, tai märkä maalaamalla Goethen väriopin innoittamana. Jollekin ovat avainsanojen ensimmäiset kirjaimet NLP. Jo välinettä valitessa on hyvä muistaa, ettei väline ole yhtään sen enempää kuin mitä kynä on kirjoittajalleen: se ei sinällään tee yhtään mitään. Se voi ainoastaan olla joko hyvä tai huono apulainen.

MIELEN MATKA KOHTALON VANKILASTA VAIHTOEHTOVIIDAKKON

Itse olen omimmiksi välineikseni löytänyt kokeilujen kautta intuitiivisen kirjoittamisen, unet, hahmo taideterapian - kaikenlaiset kuvalliset symbolikielet, joiksi luen myös astrologian tai Tarot-tai muiden korttien kuvakielen. Kaikkia välineitani käytän työssäni kuvan tekijänä, erityisesti luonnemuotokuvia tehdessäni. Jostakin syystä Mirja Nuutinen ei kuitenkaan halunnut lähteä "noidaksi" kesäpäiville, vaan lähetti alter ego-edustajansa Karla Kaplanin paikalle. Karla Kaplan edustaa "arktista primitivismiä", josta Mirja Nuutinen on joskus nähnyt unta. Arktiseen primitivismiin kuuluvat viikinki-mytologiaan perustuvat Tarot-kortit ja riimut, hupullinen kaapu, jonka selässä on saamelaisien shamaanimerkkejä ja riimukirjoitusta, ja josta roikkuu epämääräinen joukko käpyjä, risuja ja sulkia - juuri tähän symbolikieleen sopivaa rekvisiittaa. Ja sattumaakohan lienee ollut, että tietämättäni oli työtilakseni valittu Norssilta ruotsinkielen luokka, jossa selkäni taakse asetettiin oppilaiden tekemä posteriviikingeistä.

Karlan välineet

Karlan asiakkaat kävelivät huoneeseen jännittyneinä, uteliaina, epäilevinä, sekä vakavina että huumorilla asiaan suhtautuvina, hämmentyneinä, ujoina tai herkässä mielentilassa olevina. Yksikään ei tullut aivan kyynisenä, ja tuskin kukaan täysin kohtalouuskovaise-

nakaan. Karla pyysi asiakastaan unohtamaan hetkeksi järkensä käyttämisen, mutta valitettavasti hän ei muistanut aivan jokaiselle sanoa, että hän ei tiedä mitään - että hän vain lukisi korteista erilaisia vaihtoehtoja. Sillä mielestäni tulevaisuutta ei voida ennustaa enempää kuin muitakaan asioita. Loogisesti voi tulevaisuuden tapahtumistakin päätellä jotakin, mutta mahdollisen kohtalon tekemistä kytkennöistä ei tiedä Karla Kaplan enkä minä yhtään mitään. Ja tuskinpa kukaan muukaan. Ihmisestä kertovat hänen ikänsä, sukupuolensa, ammatinsa, tapansa elehtiä ja jonkin verran myös ulkoinen olemus - tosin näiden naamioiden alla olevasta olennosta nekin kertovat varsin vähän. Karla siis luki asiakkaitaan korteista, asiakkaan reaktioista korttien kuviin ja kaikista mahdollisista ulkoisista tekijöistä, joita viiteentoista minuuttiin mahtui. Korttien tarinaan ei Karlan tarvinnut puuttua, sillä kortit puhuvat yleisikieltä, joka tarvittaessa sopii melkein tilanteeseen kuin tilanteeseen. Olen kuitenkin havainnut, että järjestys, joka sattumanvaraisesti nostetuille korteille tulee, voi muuttaa tarinan kulkua dramaattisestikin. Tässä on myös Tarot-korttien arvo: ennaltasuunnittelematon vaihtoehto voi löytyä, uusi idea syntyä ja oma luova työskentely voi saada aktivoivan sysäyksen.

Ennustamisesta suunnitteluun - tulkinnasta päättelyyn

Karla oli tilattu paikalle ilahduttamaan ja viihdyttämään. Voiko itsetutkiskelu kuitenkin olla hauskaa ja viihteellistä, jotta se voisi pureutua pintakerroksia syvemmälle? Eikö tuntuisi luontevammalta piehtaroida ahdistuksessa tai törmäillä älyllisissä labyrinteissä? Vai voisiko viihdetaitelija Karla Kaplaninkin havaintoja käyttää jotenkin järkevästi hyväkseen? Etenkään kun Karlan tekemillä havainnoilla ei ole pienintäkään akateemista tai teollista todistearvoa takanaan. Mihin sijoittaa sellaiset havainnot, joiden saamiseksi on järjen käyttö kertakäyttöön kielletty? Mielestäni yhtään tekemäämme havaintoa ei pidä hyljätä, vaikka sitä ei voitaisi selittääkään. Jokaisesta myös intuitiivisesti saamamme havainnosta voimme saada lisämateriaalia myös ns. järkevään toimintaan. Eli kun olemme saaneet kokoon tarpeeksi intuitiivista aineistoa, mielikuvia, symboleita tms. - otamme järjen uudelleen käyttöömme ja teemme suunnitelman, mitä ennen kutsuttiin tulkinnaksi tai selitykseksi. Ei ennusteta, vaan luodaan uutta. Ei tulkita eikä selitetä, vaan suunnitellaan ja päätellään loogisesti. Ei puhuta ennustajasta, vaan ideakätilöstä tai mielikuvasuunnittelun avustajasta. Mieli matkaakin kohtalon vankilasta vaihtoehtojen viidakkoon. Jokainen on kuitenkin itse itsensä paras avustaja, ja joku Karla Kaplan voi ainoastaan tyrkätä prosesseja liikkeelle.

Kuten Tarot-korttien Narrin symboliikka kertoo valmiudesta ottaa riskejä, rohkeudesta seisoa omilla jaloillaan - vapaudesta ja riippumattomuudesta - kertoo myöskin tietoinen järjen hetkeksi unohtaminen hullun rohkeasta hypystä tuntemattomaan ja näin syntyvistä uusista ehkä käyttökelpoisistakin ideoista.

Rohkeaa matkaa luovaan hulluuteen toivottavat:

Karla Kaplan ja Mirja Nuutinen

NASU JA TE, Benjamin Hoff

Benjamin Hoff on kirjoittanut kirjan 'NALLE PUH JA TAO', josta tuli kulttiteos.

Vaikka 'Nasu ja Te' on oma kirjansa, ei siitä pääse mihinkään, että 'Nalle Puh ja Tao' oli ensin. Joten sitä ei voi sivuuttaa menettämättä jotain oleellista.

Hoff on ollut taolaisuuden kanssa tekemisissä koko ikänsä ja häntä harmitti sen 'Liika-Akateeminen' näkökulma. Hän halusi palauttaa sille sen lapsenomaisen tietoisuuden ja huumorintajun, joka siltä oli viety. Kirjan 'Nalle Puh ja Tao' hän teki levittääkseen taolaisiin periaatteisiin sisältyvää käytännön viisautta.

Ja hän on - totta vie - onnistunut.

Amerikan yliopistoissa teosta käytetään taolaisuuden oppikirjana, itämaisten taistelulajien opettajat lukevat sitä oppilailleen ja sitä suositellaan taolaisia periaatteita selittävänä kirjana kaikenlaisissa koulutustilaisuuksissa.

Kirjan suosion kasvaessa sille alettiin vaatia jatko-osaa. Hoff ei pitänyt ajatuksesta ja torjui sen pitkäksi aikaa. Mutta pikku hiljaa hän huomasi pienen äänen, joka yritti kiinnittää hänen huomionsa. Ääni oli Nasun. Se kertoi, että kirjan ei tarvitse olla jatko-osa vaan ensimmäisen kumppani. Ja näin hän huomasi kirjoittavansa muistutuksia.

Rakenteeltaan kirja noudattelee edeltäjänsä mallia. Kirjoittaja keskusteleekin 'Nalle Puh'-kirjoista tuttujen hahmojen kanssa. Välillä hän kertoo Filosofisia tai Ikuisia Totuuksia lyhyesti ja selkeästi ja välillä vie meidät A.A.Milnen kertomuksiin, joiden kautta paljastaa TEn merkityksen.

Kirjassa on lukuisia suoria lainauksia eri ajattelijoilta. Se on jonkin verran vakavampi kuin edeltäjänsä.

Taolaisuus ja TE

Hoff kuvaa kiinalaista taolaisuutta ihmiskunnan historian alkuaikojen Kulta-Ajaksi. Hän määrittelee taolaisuuden tavaksi elää sopusoinnussa Maailmankaikkeuden Tien, Taon, kanssa, jonka luonne ilmenee luonnon toiminnoissa.

Taolaisuudeksi katsotaan perinteisesti kolmen miehen opetukset: Laotsen, Chuangtsen ja Keltaisen Keisarin. Mutta taolaisuus sai alkunsa ennen heidän kaikkien syntymää, ajalta jota Chuangtse nimitti Täydellisen TEn Aikakaudeksi.

TE on kirjainmerkki. Klassisessa

kiinassa se
voidaan
kirjoittaa
kahdella

tavalla. Toisessa on "suoruus" ja "sydän" kirjain merkit. Toisessa näiden lisäksi "kulkemista" tarkoittava merkki. Yhteensä se tarkoittaa "oikein toimiminen". TETä on se, kun Hyvin Pieni Eläin tekee Sankarillisen Teon.

Lainaus Hoffilta: "TE ei ole mitään yhden koon hyvyyttä tai ihailtavaa käytöstä, joka tunnistaan pohjimmitaan samaksi riippumatta siitä kenessä se esiintyy. Se on erikois laatuinen ominaisuus, henkistä voimaa tai yksilölle ominaista salaista kykyä - jota mikä on lähtöisin kaiken Sisäisestä Luonnosta. Ja lisäksi jotain, josta sitä osoittava yksilö saattaa olla täysin tietämätön - kuten Nasu useimmissa Puh-tarinoissa."

Määritelmiä, aforismeja, lainauksia

Hoff aloittaa vertailemalla konfutselaisuutta ja taolaisuutta ja päättyy kuvaamaan nyky-yhteis kuntaa Puh'laisilla ilmauksillaan.

Ihaa-ilmio jatkaa konfutselaista perinnettä ja se näkyy jokaisessa yhteiskunnallisesti hyväksytyssä kielteisessä ilmiössä. Paljastavan luonnekuvauksen saavat Kielteiset Tiedotusvälineet, Arvostelijat (klassiset Ilonpilaajat), Opettajat (Ihaa-opetusjärjestelmä), Ihaa-Amatsonit (feministit).

Tikru-taipumus on yliarvioida omia kykyjään - siis täysin Ihaan vastakohta. Hoffin määritelmä: "Länsi on täynnä Tikruja - levottomia nopean tyydytyksen etsijöitä, elämää suurempia pärjääjiä. Länsi ihannoit heitä, koska he ovat Kovia Pomppimaan ja Jännittäviä." Tikru on "elämystennälkäinen" eläin, jolla on "rautaiset oikut ja löperö itsekuuri".

Tässä luvussa on lainaus Oscar Wildeltä: "Maailmassa on vain kaksi murhenäytelmää. Toinen on se, ettei saa sitä mitä haluaa ja toinen se, että sen saa". Ja vanha persialainen kirous: "Täytyköön jokainen toiveesi heti".

Kirjassa on myös kaksi taolaisuuden muutoksen periaatetta: Kielteisen Muuttaminen Myönteiseksi ja Myönteisen Houkuttelua Myönteisellä. Ensimmäisestä on esimerkkinä Charles

Dickensin elämä ja kuinka hän kirjoittamalla muutti yhteis kunnallisia oloja hyvin radikaalisti. Toisesta esimerkkinä on taolaisen lääketieteen käsitys, että terveyden salaisuudet löytyvät terveydestä.

Ihmiskunnan tulevasta kehityksestä Hoff sanoo: "Taolaiset ovat jo kauan tienneet, että kaikki äärimmilleen viety muuttuu vastakohtakseen. Ihmisen nykyistä vaihetta - joka on äärimmäinen jos mikä - voitaisiin hyvin sanoa Soturin Aika kaudeksi. Ihminen ihmistä vastaan, ihminen maata vastaan... Siksi taolaisen periaatteen mukaan tuleva aika on Parantajan Aikakausi tai jotain vastaavaa. Mutta ensin tulee jotain mitä voidaan ehkä sanoa Suureksi Puhdistumiseksi."

"Kun Laotsen kuvaama ja Mohandas Gandhin harjoittama viisas johtajuus ja helläkätinen hallinto vallitsevat... silloin on Na sun Päivä tullut."

Mirja Peltola

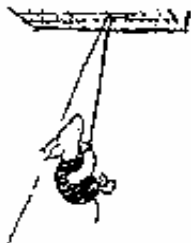
JÄRKI, VIISAUS JA USKO

Kysymys olemassaolon perussyystä on suurempi kuin mitä ihminen voi ymmärtää. Se on ylijärjellinen. Mutta ihminen tuon tuntemattoman synn ilmentymänä on oman rajoitetun ymmärryksensä alainen ja siten vastuussa vain siitä minkä ymmärtää eikä siitä mahdollisesta tarkoituksiperästä, johon hänen ymmärryksensä ei riitä. Tämä havainto asettaa ihmiselle vastuun toimia ymmärryksensä mukaan, ja vieläpä erittäin ankaran vastuun, sillä pieninkin niin sanottuun yliymmärrykseen vetoaminen on rikos luonnon suurta lakia kohtaan. Ihmisen ymmärryksen rajallisuus on hänen itsesuojelunsa keino, sillä kukaan ei jaksata toteuttaa enempää kuin mihin kyvyt kantavat, josta syystä ymmärrys aukeaa vain sitä mukaa kuin kyvyt kehittyvät. Asiaa ei voi ajatella päin vastaisesti.

Ymmärrys on jotain, joka ei ole missään suhteessa tietoihin. Clemenceau sanoi Briandille: "Sinä olet merkillinen mies, sinä et tiedä mitään, mutta ymmärrät kaiken". Briand vastasi: "Sinä olet vielä merkillisempi: sinä tiedät kaiken mutta et ymmärrä mitään". Tämä on vain huumorin synnyttämä mietelmä, mutta hyvin osuva sellainen.

On ihmisiä, jotka kyyviltään eivät näytä olevan kovinkaan lahjakkaita, mutta ovat silti hyvin viisaita ja ymmärtäväisiä. Se johtuu siitä, etteivät kyvyt ja lahjat läheskään aina ole sellaisia että niitä voisi käyttää hyväkseen. Muutamat eivät edes tiedä olevansa lahjakkaita. Ymmärrys, kun sitä on, on aina pienempi kuin ne kyvyt, joihin tahtoluonto haluaa ymmärrystensä käyttää. Tästä syystä usein kuulee sanottavan, että minä kyllä ymmärrän, mutta en osaa, en saa sitä sanotuksi. Tosiasiassa tuollaisissa tapauksissa on ihminen aina luulon tai uskon avulla - tai johdosta - mennyt jo liian pitkälle.

Luonnon lakia ylittääkseen ihminen usein turvautuu

auktoriteetteihin ja uskoo jotain sellaista, jota hän ei ymmärrä. Sen sijaan että hän tuollaisen uskon avulla pääsisi eteenpäin, hän päin vastoin joko pysähtyy tai näännyy, koska pettymys - joka aina tuollaisissa tapauksissa on tarjolla - saattaa taannuttaa koko hänen vastaiset yrityksensä. **Ihminen, joka tottuu aina luottamaan itseänsä viisaampaan ei lopulta koskaan löydä riittävän arvokasta yritysaihetta oman ymmärryksensä viisaudella.** Vasta nykyaika alkaa oivaltaa miten tärkeätä on oma-aloitteinen työ ja opis ke lu. **Ihanne, joka on asetettu liian korkealle, johtaa siihen ettei koskaan opi vaatimaan itseltään, vaan etsii opettajan ja viisaan, joka antaa hänelle valmiit ohjeet.**

Sivis tyyppikimykset ovat aina olleet toisilta lainattuja, niin pä siveyden todelliset arvot ovat jääneet oppimatta koska eetilisyys ei ole lainattavaa tavaraa. Sivistys on pystynyt tuottamaan vain kaikkea sitä ulkonaista jota voi käyttää hyväkseen vain aineellisesti, koska sitä on tarjottu ihanteiden synnyttämisen kiihotusmenetelmillä: on luvattu enemmän kuin mitä omat kyvyt ja ymmärrys edellyttävät. **Todellinen sivistys alkaa ymmärryksestä eikä niistä ihanteista, joita emme kuitenkaan pysty toteuttamaan.**

Kaunosieluisuus voi johtaa inspiraatioihin, mutta myös todellisuusvieraaseen elämäntapaan, joka ei voi ikuisesti jatkua ilman ristiriitaa. Luultavasti siitä syystä älykäs nykynuorisohalveksii teorioita, filosofi-oita ja sellaisia uskontoja, joissa riitus on vain eräänlainen juhlameno. Kasva

opettavaiseen puheeseen, vaikuttaa vaatimukselta joka asetetaan kasvatettavalle, mutta jota kasvattajan itsensä ei tarvitse noudattaa. Se synnyttää katkeruutta, jopa painuu alitajuntaan ja saattaa sieltä nousta kriittisellä hetkellä vastoin asianomaisen hyvää tarkoitusta.

Ihminen, joka tottuu aina luottamaan itseänsä viisaampaan ei lopulta koskaan löydä riittävän arvokasta yritysaihetta oman ymmärryksensä viisaudella.

Teoria rauhasta on unelman tasolla niin kauan kun siitä puhutaan, sillä **rauha on tekojen tulos eikä kilvoittelun päämäärä**. Jos asetetaan ehdoksi sovinto, on sen tuloksena rauha, mutta jos ehtona on rauha, on siihen seitsemänkymmentä syytä ennen kuin sovinto voi syntyä. Hullunkurista, eikö totta! Rauhaa rakastetaan, mutta vain ihanteena, joka tarkoittaa sitä että rauhantekijäksi odotetaan jotain minua suurempaa, minua rikkaampaa, viisaampaa ja runsaskätisempää. Ihanteet ja todellisuus ovat selvästi ristiriidassa.

Ymmärrys ei ole niin sanottua järkeilyä vaikka järki on sen kriitikko. Usein lainataan Raama tunlausetta, että järjen viisaus on hullutusta Jumalalle, ja uskotaan uskon avulla saavutettavan sellaista viisautta, johon järjellä ei ole mitään osaa. On uskovaisia, joille järki ei merkitse mitään. Mieli, jonka usko sokaisee, on eri asia kuin järki.

Sokea usko on enemmän yleistä kuin usko jonka voimalla järki on kirkastunut, joten usko ilman järkeä on hullutusta, ja järki ilman uskoa, s.o. Luojaansa luottamista (elämän kunnioittamista) on mieli puoli suutta. **Järki, kun se on terve, ei voi olla Jumalan vihollinen, koska Luoja itse on sen luonut. Se ei voi myöskään olla niin mitätön ettei sillä olisi mitään merkitystä vaikka se ei kykenekään kaikkia Luojan suuria salaisuuksia ratkomaan. Se on juuri järki, joka sanoo meille totuuksista suurimman, nimittäin sen ettei järki riitä.** Mutta sehän ei tarkoita sitä ettei se voisi riittää, jos se vain olisi riittävän suuri. Ymmärrys ja järki, vaikka eivät ole kaan kirjaimellisesti sama asia, ovat kuitenkin toistensa seurausilmiöitä siten että ensin oli järki ja sitten tuli ymmärrys, mutta järki ilman ymmärrystä ei ole mitään. (Kumpi on alunperin ensimmäinen, järki vai ymmärrys, on saman pulman alainen kuin kysymys kanasta ja munasta). Järki on koneisto jota ilman ymmärrys ei toimi, ja ymmärrystä vailla ei järki ole mitään.

Kysymys elämän perussyystä, vaikka jää jatkuvasti avoimeksi, ei ole mikään

ongelma, koska sen voi järki ymmärtää - nimittäin sen ettei järki voi sitä ymmärtää. Järjen mukaan kysymys on niin valtava, että on täysin järjetöntä kuvitella perussyyn ratkaisua. Ne, jotka niin luulevat tehneensä, ovat ihmisiä jotka eivät osaa erottaa uskoa tiedosta eikä tarvetta todellisuudesta. Järki ja usko ovat kaksi eri asiaa. Ne tosin tukevat toisiaan, mutta usko ei synny järjestä eikä järki kykene uskon mysteeriota selittämään. Usko on elämys, johon järjellä ei ole mitään osaa. **Usko voi synnyttää varmuuden jostakin, joka on täysin järjetöntä, mutta uskonelämys ei silti kiellä järkeä, koska uskonelämyksessä saattaa olla enemmän kuin mitä järki voi ymmärtää.**

Ihanne, joka on asetettu liian korkealle, johtaa siihen ettei koskaan opi vaatimaan itseltään, vaan etsii opettajan ja viisaan, joka antaa hänelle valmiit ohjeet.

Sen sijaan järki jää aina todellisen tiedon varmuutta vaille. Järki on viisas kun se tämän ymmärtää.

Järjen varsinainen tehtävä on: etsiä sitä viisautta joka on järjen rajoitusta suurempi. Ihminen, joka selvästi näkee järjen pienuuden,

ymmärtää mitä sanalla usko on aina tarkoitettu. **Sana "usko" ei tarkasti vastaa sen sisältöä, sillä kysymys ei ole jostakin arvovallasta joka herättää luottamuksen. Kysymys on tietoisuudesta jossa luottamus on itsestään selvä varmuus.**

"Uskomisen" pitäisi olla uskonelämystä - sisäistä todellisuutta, jota eivät mitkään ulkoapäin tulleet todistelut voi tehdä olemattomaksi. Eihän meidän kannata kinastella siitä mitä ruusun tuoksu on, riittää kun toteamme että ruusun tuoksu on jotain, joka on selvästi vain ruusulle ominaista. Me tunnemme tuoksujen laadut, vaikka emme tiedä mitä tuoksu on. Me tunnemme (elämme) sisäisen todellisuuden vaikka emme tiedä miten kaikki tapahtuu - emme tiedä kuka ja mikä meissä tuntee, elää ja tekee elämyksemme todellisuudeksi.

Meillä ei ole täyttä todistusta siitä

miten viisautta syntyy ja jakautuu eri yksilöille. Viisautta ei ole yksinomaan tiedon hankinnan tulos, vaan siihen sisältyy lukemattomia psykologisesti moniselitteisiä tekijöitä, jotka yhdessä saavat aikaan sellaisia kykyjä, jotka pyrkimysperäisen koulutuksen avulla ovat täysin saavuttamattomissa. Samalla tavalla uskonelämys on kuin armolahja. Kuten uskovaiset osuvasti sanovatkin. Se on tulos jostakin, joka tulee kuin palkkio, mutta ei palkan toivomisen päämääränä.

Usko ilman järkeä on hullutusta, ja järki ilman uskoa, s.o. Luojaansa luottamista (elämän kunnioittamista) on mieli-puolisuutta.

Orvo Raippamaa

Mediumismi

Mediumismia on meissä jokaisessa. Luovimpina hetkinämme me kaikki

olemme huomanneet, että aikaansaannoksemme, mikä tahansa, on juuri silloin ollut parhain. Tämän pidemmälle emme asiaa yleensä ajattelekaan.

Vaan vie däänpä asia äärimmilleen: *Parasta* jälkeä syntyy silloin kun *vähiten* yritämme, kun päkis tyksen maku on pienimmillään, kun olemme väistyneet syrjään

luomisen tapahtumaa häiritsemästä. Silloin virtaavat sanamme ja tekemme kuin itsestään meidän voimatta tie tää, mihin seuraava hetki meidät vie. Luovuus ei siis ole meistä lähtöisin - meistä sellaisina kuin tunnemme olevamme.

Koska se ei ole meistä lähtöisin, olemme silloin meedioita eli välityskanavia. -

Mutta jos se onkin vain alitajunnastamme lähtöisin? - Aivan ihastuttava sana tuo alitajunta, varsinainen roskasäkki, johon voidaan siististi sulkea kaikki se mitä emme itsestämme tiedä. Tuo sana lahjoittaa tunnettuun takertuvalle rauhan, antaa hänelle vaikutelman, että asia on hallinnassa, että kaikki mystisyys on asiasta riisuttu, että kyse on "vain" alitajunnasta.

On makuasia, virtaako luovuutemme itsemme syvistä osista vai meidän ulkopuoleltamme. Länsimaat määrittelevät ihmisen enimmäkseen suljetuksi yksiköksi, jolloin erilaiset parapsyykkiset ilmiöt tulevat silloin ihmisen ulkopuolelta. Itämaiset filosofiat taas näkevät ihmisen rajattomana, yli ajan ja paikan ulottuvana. Jotkut filosofiat jopa, että jokainen yksilö on kaikki, koko maailmankaikkeus. Tällöin hurjastelevat henget tietysti meidän itsemme sisällä, ovat osia meistä.

On makuasia, milloin puhutaan taiteellisuudesta, luovuudesta, intuitiosta tai mediumismista. Ihmisten vastaanottokyky on jatkumo mitä suljetuimmasta tilasta mitä valta vimpaan avoimuuden ja herkkyyden tilaan. Omat ideologiset lokeroitumisemme lukitsevat meidät tiettyjen sanojen käyttöön. Tieteeseen rakastuneet vihaavat mediumisteja, ja

hengen epäjumalia tarvitsevat eivät siedä maallisia sanoja. Kumpikin puhuu samasta asiasta, toinen pyhittäen, toinen maallista, yhteistä nimittäjää näkemättä, toisiinsa yhteyden kadottaen.

Kun medioita on vain siellä täällä, tulevat jotkut riippuvaisiksi medioista, ja mediot riippuvaisiksi heitä tarvitsevista. Jos evoluutio suo, on jokainen ihminen ehkä joskus medio.

Medio tunkee sanan itsensä mukaisesti (medium = keskiväli, väliaine, välittäjä) vielä tiedon ja sen vastaanottajan **väliin**, olipa vastaanottaja vaikka medio itse. Mitä pidemmälle avautuminen tapahtuu, sitä selvemmin erilliset esp-tiedon lajit sulautuvat yhteen, ja osoittautuvat olevan vain katkelmia tajunnan loputtomuuden spektristä. Osamediumisminen saarekkeet silloittuvat yhä kattavamaksi koko naisnäke mykseksi. Tiettyyn aistiin rajatut tiedot laajentuvat muiden aistien alueille. Tällainen tieto on vielä sidottuna aistimuksiin, tiettyihin muotoihin. Tiedon ja sen tajuamisen välittäjinä ovat vielä aistit.

Kun tieto ei enää **tule** mistään minkään kanavan kautta, vaan **on**, - ja on aina ollut - juuri tässä ja nyt, olemme jo lähellä alkuperäistä tietoa. Mutta ei vielääkään tiedon lähteellä. Vielä yksi välittäjä on jäljellä: me itse.

Vasta kun minuuden harhaluonne on paljastunut, sulavat itse ilmiö ja sen vastaanottaja yhdeksi ja samaksi tiedoksi. Mediumistinen sanoma ei tule silloin itsemme ulko puolelta eikä myöskään sisäpuolelta, koska tällainen jako on osoittautunut keinotekoiseksi, vastakohtaisuuksien vertailuun taker-tuneen järjen puuhailuksi. Kun ei vastaanottajaa enää ole, kun välitettävä tieto itsessään on sama kuin vastaanottaja, silloin ei ole enää mitään välitettävääkään. Kun vastaanottajan erillisyyden harha on kadonnut, on alkuperäinen tieto läsnä. Alati läsnäolevaan ei enää mitään välittäjää tarvita.

Markku Siivola

PIIRRÄN ANTIKKIVEISTOSTA

Tänään en halua katsoa mitä tarotkorttien kuvat ennustaisivat tulevaisuudestani, enkä halua käydä analysoimaan menneisyyttäni. En halua kuulla miten koulupsykologia määritteli käyttäytymistäni. En tahdo spekuloida myöskään miksi ihmiset yhäkin tappavat ja nöyryyttävät toinen toisiaan. Sokeasti en tahdo uskoa mihinkään enkä kehenkään, enkä tunne tarvetta kaivautua kenenkään kainaloon piiloonkaan.

Tahdon nähdä sateen harmaaksi piiskaaman ikkunalasien ja sen takaa syvän vihreitä raskaita lehtiä kantavat uhkeat pihakoivut, punertavan ruskean lieron kiemurtelemassa yön sateesta asfaltille jääneessä lätäkössä.

Tahdon kuulla miten kymmenvuotiaani köhii heinänuhaansa viereisessä huoneessa, miten yläkerran yksivuotiaan kaatuva palikkatorni pehmeästi ropisee katollani. Tahdon olla pelkkänä korvana herätyskellon viisarin kevyelle raksahdukselle kun se sekunti sekunnilta mittaa tämänkin päivän matkaa ikkunalaudalla kuopuksen leirillä tekemän kaarnavereen vieressä.

Tahdon tuntea poltteen ja kutinan nilkoissa ja käsivarsissa itikan syömiä kohdalle nousseissa punaisissa pateissa, kynäni piirtoliikkeen paperilla jäljentäessäni Kephisodotoksen Rauhaa ja Hyvinvointia ja kesäflunssaisten keuhkojeni sitkeän vastaanhangoittelemun.

Tahdon kokea miten salaatti, tilli ja persilja työntävät parvekelaatikon mullasta sirkkalehtiään ja miten orvokki, päivänkakkara ja

tuoksuherne
kasvavat meluamatta määränsä
tänäänkin.

En aio tutkia unikirjan
symbolisanastoa,
enkä surra huonoa palkkaani,
tulevaisuuden työttömyyttäni,
saamatta jääneitä näyttelytiloja tai
apurahoja.

En itke Saturnuksen epäsuotuisaa
kulmaa syntymäkartallani,
enkä ota paineita mahdollisista
iltapäiväkuuroista
tai hallan vaarasta alavilla mailla.

Mustat kissat saavat rauhassa ylitellä
teitä.

En suostu olemaan huolestunut
veloistani enkä ylipainostani
ja unohdan tyystin olleeni hyvä tai
huono äiti.

En ehdi kantaa kaunaa, en kadehtia
ketään,
sillä minulla on kiire pysähtyä
kokemaan alati läsnäoleva
kaikkivaltias arkinen ja pyhä
yksinkertaisuus.

Mirja Nuutinen

